

ارائه الگوی اخلاق ورزشی در میان مربیان حرفه‌ای کشور

چکیده:

هدف کلی پژوهش حاضر ارائه الگوی اخلاق ورزشی در میان مربیان حرفه‌ای ایران می‌باشد. پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کیفی-کمی است که در آن با استفاده از رویکرد نظریه داده بنیاد، مدلی بر مبنای ارزش‌های اخلاقی مربیان حرفه‌ای ایران برآزش می‌شود. در این پژوهش اطلاعات به روش مصاحبه ژرف‌نگر، به صورت هدایت کلیات و نیمه ساختار یافته گردآوری شده است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه مربیان حرفه‌ای رشته‌های مختلف ورزشی می‌باشد که تا اشباع نظری وعدم دسترسی به کد جدید مصاحبات صورت گرفت. نمونه تحقیق در بخش کمی شامل ۳۸۴ نفر از جامعه مربیان می‌باشد که نسبت به تکمیل پرسشنامه تهیه شده در بخش کیفی اقدام نمودند. اطلاعات جمع‌آوری شده از پرسشنامه‌ها جهت مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شده است. جهت توصیف و تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق از شاخص‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. از شاخص‌های آمار توصیفی از جمله میانگین، نما، واریانس و انحراف معیار برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌ها و متغیرهای تحقیق استفاده شد. از آمار استنباطی جهت پاسخ به سوالات تحقیق و آزمون فرضیه‌ها استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل‌های آمار توصیفی از نرم افزار SPSS ۲۳، تحلیل‌های آماری مرتبط با گراند تئوری با نرم افزار MAXQDA ۱۲ و مدلسازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی با نرم افزار SmartPls ۳ انجام گردید. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که پیامدهای طراحی مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای ایران شامل چهار حوزه اجتماعی، ارتباطی، اخلاقی و سازمانی است. رویه‌های اخلاقی شامل راهبردهای آموزشی، اخلاقی، اجتماعی و ورزشی، بنیان‌های اخلاقی شامل بنیان‌های اعتقادی، فردی و خانوادگی هستند که می‌توانند در نهادینه سازی مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای تاثیر معناداری داشته باشند. در ضمن توجه به موازین دینی، رسانه‌ها و الزامات سازمانی از اولویت‌های اخلاقی مدل می‌باشند و مسائل شناختی، فردی، اجتماعی و سازمانی از شرایط علی موثر بر طراحی مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای است. لازم به ذکر است که مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای از برآزش لازم برخوردار می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: اخلاق ورزشی، مدل کمی اخلاق ورزشی، مربیان حرفه‌ای.

Abstract:

The general purpose of the current research is to provide a model of sports ethics among professional coaches in Iran. The current research is a qualitative-quantitative research in which a model based on the moral values of Iranian professional trainers is fitted using the foundational data theory approach. In this research, information has been collected through in-depth interviews, guided by generalities and semi-structured. The statistical population of this research includes all professional coaches of various sports fields, which interviews were conducted until the theoretical saturation and lack of access to the code. The research sample in the quantitative section includes 384 people from the community of educators who completed the questionnaire prepared in the qualitative section. The information collected from the questionnaires was used to model structural equations. Descriptive and inferential statistics indicators were used to describe and analyze the research data. Descriptive statistics indicators such as median, average, mean, variance and standard deviation were used to describe the demographic characteristics of the research samples and variables. Inferential statistics have been used to answer research questions and test hypotheses. For descriptive statistics analysis, SPSS 23 software, statistical analysis related to grounded theory with MAXQDA 12 software and structural equation modeling with partial least squares approach were performed with SmartPls3 software. The findings of the present research showed that the consequences of designing the sports ethics model of Iranian professional coaches include four social, communication, ethical and organizational domains. Ethical procedures include educational, moral, social and sports strategies, ethical foundations include belief, individual and family foundations that can play a significant role in institutionalizing the sports ethics model of professional coaches. At the same time, paying attention to religious standards, media and organizational requirements are among the ethical priorities of the model, and cognitive, individual, social and organizational issues are among the causal conditions that affect the design of the sports ethics model of professional coaches. It should be mentioned that the sports ethics model of professional coaches has the necessary fit.

Keywords: sports ethics, quantitative model of sports ethics, professional coaches.

مقدمه:

ورزش منحصر به نیرومندی جسم نیست بلکه به طور مستقیم و غیر مستقیم در سلامت روح و روان و رشد صنعت ورزش موثر می‌باشد (آقایی، ۲۰۲۱). صنعت ورزش یکی از بزرگ‌ترین و سریع‌ترین صنایع در حال رشد دنیاست که تبادلات مالی سالیانه این صنعت، چند صد میلیارد می‌باشد، به‌گونه‌ای که در برخی از کشورها دو برابر صنعت خودروسازی و هفت برابر صنعت سینما در صنعت ورزش تبادلات مالی صورت می‌گیرد (اسکند^۱، ۲۰۱۹). ورزش ابزاری محبوب برای به دست آوردن اهداف مختلف است کمتر جاذبه‌ای وجود دارد که همچون ورزش گروه‌ها را جذب و سازمان‌دهی کنند (کیم و همکاران^۲، ۲۰۱۹). امروزه شاهد افزایش رقابت در بین مشاغل، سازمان‌ها و حتی ورزش است. ارزش‌ها، نیازها و خواسته‌های افراد نیازمند توجه ویژه است که به‌عنوان توانایی استراتژیکی برای حفظ مشتریان مطرح می‌کنند (تننباوم و همکاران^۳، ۲۰۲۰). پیچیده‌تر شدن روزافزون سازمان‌ها و افزایش میزان کارهای غیراخلاقی، غیرقانونی و غیرمسئولانه در محیط‌های کاری، توجه مدیران و صاحب‌نظران را به بحث اخلاق کار و مدیریت اخلاق معطوف ساخته است. (اس لای^۴، ۲۰۲۰) واژه اخلاق دو تعریف متمایز دارد: گاهی اخلاق به معنای خلق و خوی، رفتار عادت شده و مزاج و گاهی به معنای عادت و سنجیه به‌کار می‌رود. معنای دیگر این دو دانشی است که از حسن و قبح و خوبی و بدی صحبت می‌کند (فریور، ۱۳۸۶). با توجه به پیچیدگی و گستردگی این حوزه و افزایش صاحب‌نظران آن، متأسفانه تعریف جامع و کاملی که همه نویسندگان بر آن اتفاق نظر داشته باشند، نمی‌توان یافت. با نگاه به تعاریف مختلفی که از اخلاق ارائه شده، ملاحظه می‌شود که برخی اخلاق را بر حسب عادت‌ها و خوبی و بدی و رفتار اخلاقی تعریف کرده‌اند که به بعضی از این تعاریف اشاره می‌شود. از نظر لغوی، اخلاق جمع خلق یا خُلُق است که در قرآن هم آمده است. واژه خلق چنان‌که لغت‌نامه‌ها آورده‌اند، عبارت است از: عادت، رویه، سنجیه و امثال آن. وقتی می‌گوییم خُلُق من است یعنی عادت کرده‌ام، روش من این است (آصفی، ۱۳۹۸). از بعد اجتماعی، اخلاق به‌عنوان تنظیم‌کننده روابط میان انسان‌ها، همواره از اهمیت بسیاری برخوردار بوده است (وبستر^۵، ۲۰۲۰). اخلاقیات را این‌گونه تعریف می‌کنند: «اخلاقیات به انصاف، راستی و درستی مربوط می‌شود، به تصمیم‌گیری در خصوص این که چه چیزی خوب است و چه چیزی بد و به فعالیت‌ها و قواعدی که رفتار پاسخگوینان را بین افراد و گروه‌ها پی‌ریزی می‌کند. گر چه در نیم‌قرن گذشته، توجه به مسائل اخلاقی در روابط اجتماعی و اقتصادی کمتر بوده است اما امروزه رعایت اصول اخلاقی واجب محسوب می‌شود (گالیلی^۶، ۲۰۲۱). جامعه برای نهادینه کردن اخلاقیات در اعضای

---

^۱ . Ascend
^۲ . Kim & et.al
^۳ . Tenenbaum & et.al
^۴ . Slay
^۵ . Webster
^۶ . Galily

خود، به تکنیک‌ها و ابزارهای متعدد و متنوعی متوسل شده‌اند که یکی از آن‌ها تدوین منشور اخلاقی برای توجه به ارزش‌ها است (الوانی، ۱۳۸۶). تجربه استفاده از ارزش‌های اخلاقی نشان‌دهنده مشکلات عدیده‌ای است که یکی از این مشکلات، عدم توجه به کلیه ذینفعان است. این موضوع تا حدی گسترش یافته است که بدون تردید در زمان فعلی، ورزش و به‌ویژه ورزش حرفه‌ای، بدون حضور ارزش‌های اخلاقی مرده است و ادامه حیات آن امری بعید به نظر می‌رسد (مختاری، ۱۳۹۸). اخلاق ورزشکاری مفهومی است که آن را آمیختگی رعایت معیارها و قواعد اخلاقی با تلاش برای موفقیت در برابر حریف می‌دانند (وست^۷، ۲۰۲۰). عبا فروش (۱۳۹۲) معتقد است، به‌کار بستن ارزش‌های اخلاقی کلی در موقعیت‌های ورزشی را می‌توان اخلاق ورزشی نامید. رفتارهای اخلاقی مجموعه اعمال و کردارهایی است که بر پایه هنجارها و ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی بنا شده است. نکته آن است که توجه به تکنولوژی و فناوری‌ها ما را بیش از پیش به تأثیرات آن در زندگی متوجه می‌سازد. رشد افسارگسیخته و غیرقابل کنترل تکنولوژی، تمام سرچشمه‌ها و کانون‌های لازم زندگی و حیات را نابود می‌سازد. تکنولوژی مبانی اخلاق را از فرهنگ زدوده و روابط روحی روانی انسان‌ها را از حقیقت و ارزش‌های حیات انسانی است به‌گور می‌سپارد و به‌طور خلاصه، تکنولوژی برای ما هم دوست و هم دشمن است (خسروی، ۱۳۹۹). در مدیریت نیز این سازوکار درونی، بدون آن‌که به اهرم‌های بیرونی نیاز داشته باشد، قادر است تا عملکردهای اخلاقی را در کارکنان تضمین نموده و یک سازمان معنوی به وجود آورد. از بعد سازمانی با اتکا به اصول اخلاقی، مدیران قادر می‌شوند تا تصمیم بگیرند که چه چیزی درست و چه چیزی نادرست است؛ چه کسی در سازمان به راه درست می‌رود و چه کسی راه نادرست را می‌پیماید؛ بنابراین، مدیر در انجام دادن وظایف خود نظیر تصمیم‌گیری، ارزشیابی، نظارت، تشویق و تنبیه بدون وجود یک نظام اخلاقی در سازمان نمی‌تواند با قاطعیت عمل کند (الوانی و رحمتی، ۲۰۰۷؛ الوانی، ۱۳۸۶). از جمله ابزارهایی که سازمان می‌تواند از طریق آن‌ها، آرمان‌ها و اهداف اخلاقی خود را محقق سازد، منشور اخلاقی و منشور رفتاری است که امروزه کاربرد وسیعی یافته است؛ اما به دلایلی که بعداً مورد اشاره قرار می‌گیرند، این منشورها بعضاً به شکلی نادرست تنظیم شده، ناموفق هستند (زارعیان و همکاران، ۱۳۹۶). در جهت کمک به مدیران برای تصمیم‌گیری اخلاقی، به استانداردهای عینی غیر از قوانین عادی و مقررات دولتی نیاز است (آنوگوژه^۸، ۲۰۱۷). درجایی که صرفاً بر استانداردهای ذهنی مدیران تکیه شود، تصمیمات اخلاقی غیرقابل پیش‌بینی هستند و زمینه هرگونه خطای شناختی و ادراکی، توجیه‌گری و استفاده شخصی فراهم می‌شود. بسیاری از اصناف با نیاز به استانداردهای عینی از طریق ارائه منشور اخلاقی که از اعضای آن صنف انتظار تبعیت از آن می‌رود، مواجه شده‌اند. در میان آن‌ها منشور اخلاقی پزشکان، روان‌شناسان، وکلا و حقوقدان‌ها، حسابداران دولتی سوگند خورده و مهندسين، قابل توجه می‌باشد. عمده فعالیت‌های یک سازمان

^۷. West

^۸. Anugwueje

در حوزه اخلاق به نوشتن منشور اخلاقی خلاصه می‌شود (کونتز^۹ به نقل از دارابی، ۱۳۹۹). ارزش‌های اخلاقی شامل مجموعه نکاتی است که نسبت به دیگر عوامل دارای اولویت بیش‌تری بوده و باید از سوی افراد رعایت شوند؛ ارزش‌هایی چون صداقت، درستی، عمل به وعده، وفاداری، احترام، استقلال، حفظ اسرار، متانت، ادب، مدارا، ایمان و اعتقاد، پاسخگویی، کمال‌جویی، دلسوزی، ملاحظه دیگران را کردن، کمک، تقسیم منافع، مهربانی، عدالت و انصاف، بی‌طرفی، ثبات رأی، پایبندی به قانون، خدمت به اجتماع و ... (مرادیان فارسانی و همکاران، ۱۳۹۸).

اخلاق ورزش یکی از موضوعات اخلاق کاربردی است که برای سنجش تصمیمات عملی اخلاقی و مواجهه با مسائل، رفتارها و سیاست‌های اخلاقی در حکومت‌ها، مشاغل مختلف، تکنولوژی و غیره کاربرد دارد. بنابراین شناخت اصول اخلاقی در ورزش بسیار مهم و پیش‌زمینه تمام تمرینات ورزشی است. اصول اخلاقی و کدهای رفتاری مرتبط با ورزش حرفه‌ای می‌بایستی تعیین و شناسایی شوند. مدیران، مسئولین و جامعه نیازمند مریبان با اخلاق و پایبند به اصول می‌باشند که این شناسایی منجر به رشد ورزش کشور می‌شود. با توجه به حساسیت زیاد ورزش حرفه‌ای و جنبه‌های عملی و اخلاقی موجود در آموزه‌های دینی در خصوص اخلاق در ورزش، ایجاد یک منشور اخلاقی مشترک در بین تمامی مسئولین، مریبان و ورزشکاران کشور ضروری است (آصفی، ۱۳۹۸). اوتس و پاولی^{۱۰} (۲۰۰۷) معتقدند که نباید مریبان و مدیران از ورزش به‌عنوان ابزاری پوشالی که اخلاق را آلت دست قرار می‌دهد، استفاده کنند و در مقابل لازم است کارهای مهمی را که در حفظ اخلاق صورت می‌گیرد، مورد حمایت قرار دهند. قواعد اخلاقی فردی در مورد هر ملتی تنها با توجه به اولویت‌های ملی، محدودیت‌های زبانی، تنوع فرهنگی و نوع ساختار سیاسی تعیین می‌شود (جعفرلو و همکاران، ۲۰۲۰). مرادیان و همکاران (۱۳۹۸) به تدوین نظام‌نامه اخلاقی ورزشکاران فدراسیون کشتی جمهوری اسلامی ایران پرداخت که جامعه آماری تحقیق را اعضای تیم ملی کشتی آزاد و فرنگی، کشتی‌گیران استان‌های صاحب سبک، اعضای فدراسیون و پیشکسوتان کشتی تشکیل داده‌اند و از میان ابعاد عوامل مؤثر بر تدوین نظام اخلاقی به ترتیب ابعاد عدالت، کرامت انسانی و احترام بودند (مرادیان فارسانی و همکاران، ۱۳۹۸). افروزه و عسگرپور (۱۳۹۹) نشان دادند که اخلاق در یک کشتی‌گیر ایرانی می‌تواند شامل چهار مؤلفه احترام به خود، حریف، کشتی و جامعه باشد. همچنین احترام به خود شامل دوپینگ، بهداشت بدن، سلامت روح، احترام به حریف شامل مصافحه، صبوری و مراعات، احترام به کشتی شامل مرشد‌شناسی، فلسفه محوری، از اخلاقیات درگذر زمان می‌تواند در یک ورزشکار متجلی گردد (افروزه و عسگرپور، ۱۳۹۹). آرورا^{۱۱} (۲۰۲۳) در یک تحقیق مروری جامع بر چالش‌های اخلاقی پرداخت که در نهایت پیشنهاد می‌کند که محققان ورزش به جلوگیری از سوء رفتار و ارتقای استانداردهای دانشی بپردازند. از طرفی با توجه به

^۹. Kontz

^{۱۰}. Oates and Pauley

^{۱۱}. Arora

اینکه پیرامون اخلاقیات مربیان حرفه ای ابهاماتی وجود داشته و در این حیطة تحقیقات چندانی صورت نگرفته است ، ضرورت تحقیق حاضر را ایجاد می نماید. از این رو با توجه به خلاءهای موجود، تحقیق حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوال است که الگوی اخلاق ورزشی در میان مربیان حرفه‌ای ورزش کشور چگونه است؟

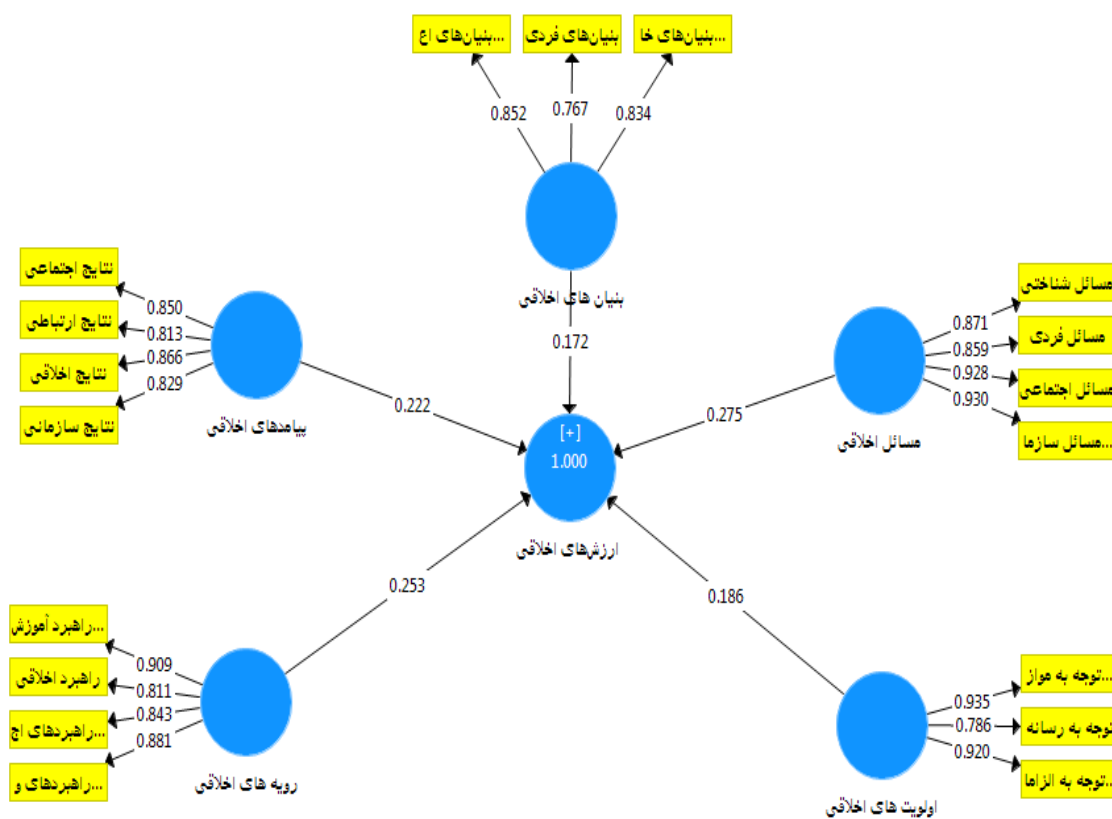
روش تحقیق:

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کیفی-کمی است که در آن با استفاده از رویکرد نظریه داده بنیاد ، مدلی بر مبنای ارزش‌های اخلاقی مربیان حرفه ای ایران برآش می‌شود. در این پژوهش اطلاعات به روش مصاحبه ژرف‌نگر ، به صورت هدایت کلیات و نیمه ساختار یافته گردآوری شده است . جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه مربیان حرفه ای رشته‌های مختلف ورزشی می باشد که تا اشباع نظری وعدم دسترسی به کد جدید مصاحبات صورت گرفت. نمونه تحقیق در بخش کمی شامل ۳۸۴ نفر از جامعه مربیان می باشد که نسبت به تکمیل پرسشنامه تهیه شده در بخش کیفی اقدام نمودند.اطلاعات جمع آوری شده از پرسشنامه ها جهت مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شده است. جهت توصیف و تجزیه و تحلیل داده های تحقیق از شاخص های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. از شاخص های آمار توصیفی از جمله میانگین ، میانگین ، نما ، واریانس وانحراف معیار برای توصیف ویژگی های جمعیت شناختی نمونه ها و متغیرهای تحقیق استفاده شد. از آمار استنباطی جهت پاسخ به سوالات تحقیق و آزمون فرضیه ها استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل های آمار توصیفی از نرم افزار SPSS ۲۳ ، تحلیل‌های آماری مرتبط با گراند تئوری با نرم‌افزار MAXQDA۱۲ و مدلسازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی با نرم افزار SmartPls۳ انجام گردید.

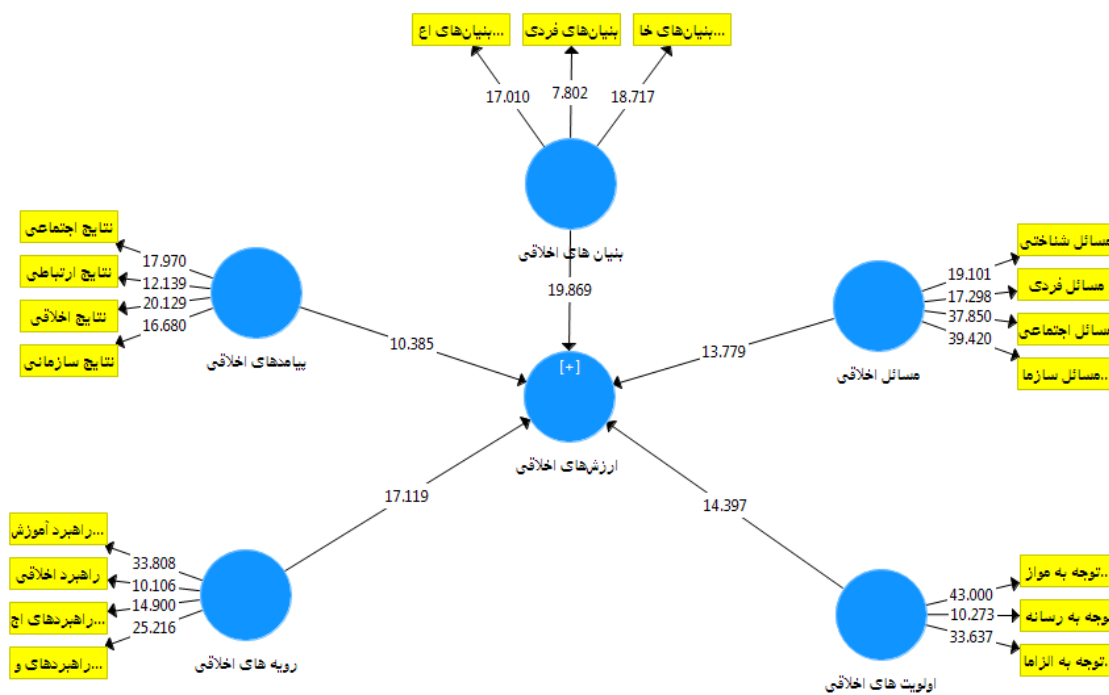
یافته‌ها:

پس از شناخت درون‌مایه‌های فرعی حاصل از متن کلیه مصاحبه‌ها، در مجموع تعداد ۳۲۸ درون‌مایه‌های فرعی ایجاد شد. تعدادی از این کدها مشابه بوده و در مصاحبه های مختلف تکرار شده بودند بطوری که در مرحله تحلیل تعداد ۹۱ کد مستقل (درون‌مایه‌ها) ایجاد شد. پس از اینکه کلیه داده‌ها کدبندی شد و کدها یا مفاهیم اولیه متعددی ساخته شدند، مرحله دوم یعنی خوشه بندی داده ها آغاز شد و با استناد به نتایج کدبندی محوری و مفاهیم مشترک بین مقوله‌های مورد نظر ۱۸ مقوله به نام‌های بنیان‌های خانوادگی، بنیان‌های فردی، بنیان‌های اعتقادی، مسائل شناختی، مسائل فردی، مسائل اجتماعی، مسائل سازمانی، توجه به موازین دینی،

توجه به رسانه ها ، توجه به الزامات سازمانی، راهبرد آموزشی، راهبرد اخلاقی، راهبردهای اجتماعی، راهبردهای ورزشی، نتایج اجتماعی، نتایج ارتباطی، نتایج اخلاقی و نتایج سازمانی در امر بررسی مدل ارزش‌های اخلاقی مدیران و مربیان ورزش حرفه‌ای کشور شناسایی شد. به منظور بررسی فرضیه‌ها ابتدا مدل ساختاری تحقیق آزمون می‌شود و شاخص‌های برازش مدل به منظور شناسایی میزان کیفیت مدل ساختاری گزارش می‌شود.

شکل (۱): مدل در حالت تخمین ضرایب استاندارد

شکل (۲): مدل برآورد آماری

یافته‌های حاصل از مدل کمی پژوهش حاضر نشان داد که پیامدهای طراحی مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای ایران شامل چهار حوزه اجتماعی، ارتباطی، اخلاقی و سازمانی است. رویه‌های اخلاقی شامل راهبردهای آموزشی، اخلاقی، اجتماعی و ورزشی، بنیان‌های اخلاقی شامل بنیان‌های اعتقادی، فردی و خانوادگی هستند که می‌توانند در نهادینه سازی مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای تاثیر معناداری داشته باشند. در ضمن توجه به موازین دینی، رسانه‌ها و الزامات سازمانی از اولویت‌های اخلاقی مدل می‌باشند و مسائل شناختی، فردی، اجتماعی و سازمانی از شرایط علی موثر بر طراحی مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای است. لازم به ذکر است که مدل اخلاق ورزشی مربیان حرفه‌ای از ارزش لازم برخوردار می‌باشند.

معیارهای کلی کیفیت مدل تحقیق به شرح زیر است :

جدول (۱) معیار ضریب تعیین

متغیرها	ضریب تعیین
ارزش‌های اخلاقی	۱/۰۰

براساس نتایج جدول (۱) مقدار شاخص ضریب تعیین به دست آمده ۰/۰۸۸، ۰/۱۱۰، ۰/۰۶۳، ۰/۳۲۳، ۰/۳۳۸ می‌باشد که ملاک پذیرش ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به ترتیب ضعیف، متوسط و قوی می‌باشد. با توجه به ضرایب تعیین به دست آمده مشاهده می‌شود که مدل در این معیار از برازش قوی برخوردار هستند.

به منظور برازش مدل تحقیق در نرم افزار PLS نسخه ۳، معیارهای جدیدی برای بررسی برازش مدل ارائه شده است. شاخص ریشه میانگین مربعات باقی مانده استاندارد جدیدترین شاخصی است که در نسخه ۳ نرم افزار PLS استفاده می‌شود و براساس نظر هنسلر^{۱۲} و همکاران (۲۰۱۴) مقدار این شاخص کمتر از ۰/۱ یا ۰/۰۸ مناسب قلمداد می‌شود و مدل از برازش مطلوبی برخوردار است. بنابراین، با توجه به نتایج جدول (۲) می‌توان گفت که مدل تحقیق از برازش مطلوبی برخوردار است. سایر شاخص‌های برازش مدل نیز محاسبه شده‌اند.

جدول (۲) خلاصه شاخص‌های برازش مدل

شاخص‌ها	مدل برآورد شده
ریشه میانگین مربعات باقی مانده استاندارد شده (SRMR)	۰/۰۶۴
d_ULS	۱/۶۴۵
d_G	۰/۵۲۰
مربع کا (Chi-Square)	۱۲۳۶/۴۷۲
شاخص نرم شده برازندگی (NFI)	۰/۸۱۷

^{۱۲} . Hensler

جدول (۳) وزن‌های رگرسیون استاندارد شده مدل پیش فرض

متغیرها	بتا	نسبت بحرانی	سطح معناداری
اولویت های اخلاقی -> ارزش های اخلاقی	۰/۱۸۶	۱۴/۳۹۷	۰/۰۰۱
بنیان های اخلاقی -> ارزش های اخلاقی	۰/۱۷۲	۱۹/۸۶۹	۰/۰۰۱
رویه های اخلاقی -> ارزش های اخلاقی	۰/۲۵۳	۱۷/۱۱۹	۰/۰۰۱
مسائل اخلاقی -> ارزش های اخلاقی	۰/۲۷۵	۱۳/۷۷۹	۰/۰۰۱
پیامدهای اخلاقی -> ارزش های اخلاقی	۰/۲۲۲	۱۰/۳۸۵	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه گیری

یکی از نشانه های جامعه سالم و بهنجار وجود اخلاق حسنه در آن جامعه است و ورزش از بهترین روش ها برای ایجاد و تقویت اخلاق در افراد و جامعه بوده و یکی از کارکردهای مهم ورزش اشاعه اخلاق است. در جامعه اخلاق مدار، افراد با آرامش و امنیت بیشتری در کنار هم زندگی کرده، دوستی و صمیمیت بالایی را تجربه می کنند. بسیاری از مشکلات فردی و معضلات اجتماعی مانند بزهکاری ها، تنش ها و زد و خورد های افراد با یکدیگر، نتیجه ضعیف بودن اخلاق در فرد است. تقویت اخلاق مداری موجب امنیت بیشتر در زندگی افراد جامعه می شود (گونزلاس^{۱۳}، ۲۰۲۰) ایران سرزمینی کهن با فرهنگی غنی و تاریخی و سرشار از اخلاق مداری است. قبل از ورود اسلام، در اساطیر ما، داستانهایی از جوانمردی و پهلوانی است که سینه به سینه در قلب و در منش و رفتار مردم کشورمان وجود داشته است. بعد از اسلام نیز الگوی اخلاقی و والای انسانی، پهلوان پهلوانان حضرت علی (ع) بوده است. ورزشکاران با تاسی از مولای جوانمردان حضرت علی (ع) اخلاق و منش پهلوانی و جوانمردی را سرلوحه کار خود قرار داده اند. ایرانیان باستان، پهلوانان را امین و ماوای مطمئن برای خود می دانستند. تاریخ کهن ایران تا عصر حاضر پر است از ورزشکاران جوانمرد، با مرام و معرفت مانند پوریای ولی، جهان پهلوان تختی و... (فرهود، ۱۳۸۶) باید اذغان داشت که بهینه سازی رقابت های ورزشی و کسب موفقیت در ورزش باید هم سو با کسب مسائل اخلاقی در ورزش باشد. از این رو اگر مربیان حرفه ای فقط به کسب مدال و جایگاه در ورزش فکر کرده و صرفاً نتیجه گرا باشند، موجب تضعیف اخلاق مداری در میان ورزشکاران خود خواهند شد. بنابراین ضروری است تا مسئولین ورزش کشور

^{۱۳} . Gonzelase

با شناسایی ارزش های اخلاقی در بین مربیان ، با ایجاد ساختارها و برنامه های جامع و هدفمند به رشد اخلاق در ورزش کمک نمایند و با در نظر گرفتن مربیان ورزش حرفه ای به عنوان سرمایه های گرانقدر در ورزش کشور ، به آنان به عنوان بزرگان و الگوهای ورزشی جهت آموزش و تقویت روحیه جوانمردی و اخلاق مداری در ورزشکاران توجه نموده و قدر مربیان حرفه ای با اخلاق را دانسته و از تجربیات ارزشمند و نقش ارزنده آنها جهت توسعه اخلاقیات در ورزش استفاده نمایند. از این رو در پژوهش حاضر، طراحی مدل اخلاق ورزشی در میان مربیان حرفه ای کشور انجام شد. یافته های پژوهش حاضر نشان داد که پیامدهای طراحی مدل اخلاق مربیان حرفه ای ایران در چهار حوزه اجتماعی، ارتباطی، اخلاقی و سازمانی می باشد. مربیان ورزشی از طریق رعایت اخلاق حرفه ای می توانند در حوزه اجتماعی تأثیرات چشمگیری را در محیط ورزش داشته باشند که همسو با خسروی (۱۳۹۹) است که اخلاقیات، را از ضروریات ورزش کشتی دانست. در تحقیق حاضر اخلاق اجتماعی ارزش ها و ضد ارزش های حاکم بر رابطه فرد با سایر انسان ها را مهم می داند ، مانند معاشرت نیکو، عدل، احسان، حسد و تکبر که با خسروی زاده و همکاران (۱۳۹۸) همسو است که ورزش جوانمردانه، میهن دوستی، صداقت، قانون پذیری و سلامت کار، انسجام و همدلی، امانداری و شجاعت، و شفافیت مالی و روابط سالم به عنوان عامل های منشور اخلاقی مربیان شناسایی و تایید شدند. این بدان مفهوم است که مربیان ورزشی با رعایت اخلاق حرفه ای می توانند در نهادینه ساختن ارزش های حاکم بر محیط های ورزشی و از جمله تعامل مطلوب و حرفه ای با بازیکنان، رقبای، هواداران، رسانه ها، داوران و سایر عوامل موفق تر عمل کنند. از طرفی مدل اخلاق حرفه ای مربیان بر اساس یافته های حاصل از این تحقیق منجر به بهبود اخلاق ارتباطی می شود. این بدان مفهوم است که مربیانی که اخلاق حرفه ای را رعایت می کنند در برقراری ارتباط و اصول ارتباطی با بازیکنان، همکاران، داوران و هواداران از یک اصل و چارچوب اخلاقی پیروی می کنند که این تعامل می تواند منجر به دریافت بازخوردهای مثبت از طرفی مقابل نیز شود که همسو با پورسلطانی (۱۳۹۰) است که در طراحی و تدوین نظام نامه اخلاقی اعضای هیات علمی گروه ها و دانشکده های تربیت بدنی و علوم ورزشی ارتباطات، فعالیت های گروهی، صداقت گفتاری و رفتاری، وظیفه شناسی، را مهم دانست . همچنین از پیامدهای دیگر اخلاق حرفه ای مربیان، اخلاق فردی بود که این پیامد نیز از ارزش های اخلاقی مربوط به حیات فردی انسان ها است که آدمی را فارغ از رابطه با غیر در نظر می گیرد. این بدان مفهوم است که وقتی مربیان از یک چارچوب اخلاقی در مربیگری بهره می گیرند نسبت به فشارها و تنش های موجود در شغل مربیگری واکنش های اخلاقی نشان می دهد. در نهایت، اخلاق سازمانی مجموعه استانداردهای اخلاقی است که در سازمان باید آن ها رعایت شود و این حاکی از آن است که وقتی مربی در یک تیم ورزشی به عنوان نفر اول تیم به ارزش ها و باورهای اخلاقی پایبند باشد در واقع هنجارها و ارزش هایی را در تیم ایجاد می کند که منجر به پایبندی کل اعضای تیم به آن هنجارها و ارزش ها می گردد. علایی و همکاران (۱۳۹۷) طراحی مدل ساختاری تفسیری عوامل مؤثر بر توسعه اخلاق حرفه ای در مربیان زن تیم های

ملی رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای برای مربیان تیم ملی زنان با توجه به حساسیت‌ها و توجه اذهان عمومی به آن‌ها مسئله مهمی است و یافته‌ها نشان داد که مهم‌ترین معیار توسعه اخلاق حرفه‌ای در مربیان زن تیم ملی عوامل دسته‌بندی‌شده در معیار شخصی است که با تحقیق حاضر ناهمسو است که بدان مفهوم است که مربیان به‌منظور رعایت اخلاق حرفه‌ای در حوزه آموزش که مهم‌ترین اصل در مربیگری و مدیریت است بایستی از یک الگوی اخلاقی در آموزش استفاده نمایند و بایستی بتوانند از طریق رعایت عدالت در آموزش، تعهد در آموزش به این اصل دست یابند. همچنین راهبرد اخلاقی برای مربیان می‌تواند از طریق پایبندی به اصول اخلاقی در شرایط بحرانی و پرتنش مربیگری تداوم داشته باشد و از طریق ایجاد مقبولیت اجتماعی در بین افراد می‌تواند در توسعه اخلاق حرفه‌ای موفق‌تر عمل کند.

یافته‌های دیگر نشان داد که بنیان‌های اعتقادی، فردی و خانوادگی می‌تواند در نهادینه سازی مدل اخلاق حرفه‌ای مربیان نقش معناداری داشته باشد. این بدان مفهوم است که وقتی مربیان به اصول اخلاقی اعتقاد داشته باشند و این اصول اخلاقی را به عنوان چارچوب اصلی کار خود قرار دهند و در تیم‌های ورزشی این چارچوب اخلاقی را نهادینه سازند و همگان به این ادراک برسند که مربیان ورزشی به برخی مسائل اخلاقی در تمام شرایط پایبند هستند. در واقع به عنوان یک مدل و الگویی جامع می‌تواند در حوزه ورزش نهادینه شود. علاوه بر این اعتقادات فردی به مسائل اخلاقی نیز می‌تواند در رعایت چارچوب اخلاقی برای مربیان مفید واقع شود و مربیان را برای رعایت اصل اخلاق در شغل‌شان هدایت کند. در این راستا، آقای و جلالی (۱۳۹۸) شناسایی و اولویت بندی شاخص‌های ارزیابی عملکرد مربیان و بازیکنان تیم‌های ملی فوتبال ایران با استفاده از روش بازخورد ۳۶۰ درجه و فرآیند تحلیل سلسله مراتبی را انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد که پنج مقوله "ویژگی‌های فنی"، "ویژگی‌های شخصیتی"، "ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری"، "ویژگی‌های روان‌شناختی و ارتباطی" و "ویژگی‌های مدیریتی" شاخص‌های ارزیابی عملکرد مربیان تیم‌های ملی فوتبال بودند. برای یک بازیکن تیم ملی فوتبال نیز، شاخص‌های ارزیابی عملکرد شامل سه مقوله "ویژگی‌های فنی"، "ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری" و "ویژگی‌های شخصیتی" می‌باشند. نتایج تحقیق حاضر، شاخص‌های جدیدی نسبت به مطالعات گذشته معرفی نموده است. علایی و همکاران (۱۳۹۷) طراحی مدل ساختاری تفسیری عوامل مؤثر بر توسعه اخلاق حرفه‌ای در مربیان زن تیم‌های ملی را انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که مهم‌ترین معیار توسعه اخلاق حرفه‌ای در مربیان زن تیم ملی، معیار شخصی است. بنابراین، یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج تحقیق آقای و جلالی (۱۳۹۸) و علایی و همکاران (۱۳۹۷) همسو می‌باشد.

نتایج دیگر این تحقیق نشان داد که مسائل شناختی، فردی، اجتماعی و سازمانی بر طراحی اخلاق حرفه‌ای مربیان ورزشی است. این بدان مفهوم است که این عوامل می‌توانند از طریق بهبود آگاهی مربیان ورزشی از مسائل اخلاقی و اعتقادات فردی و توجه به اصول اخلاقی در جامعه و مقید بودن به ارزش‌ها و هنجاری اخلاقی در تیم‌های ورزشی، به‌راحتی به اخلاق حرفه‌ای در شغل مربیگری دست یابند. علایی و همکاران (۱۳۹۷) مهم‌ترین معیار توسعه اخلاق حرفه‌ای در مربیان زن تیم ملی عوامل دسته‌بندی‌شده در معیار شخصی است؛ بنابراین، یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج تحقیق آقایی و جلالی (۱۳۹۸) و علایی و همکاران (۱۳۹۷) همسو می‌باشد. پیشنهاد می‌شود کمیته‌های آموزش فدراسیون‌های ورزشی مختلف در برگزاری دوره‌های آموزشی اخلاق مربیگری را به عنوان یکی از مباحث مهم آموزشی مورد توجه جدی قرا دهند. اخلاق حرفه‌ی مربیگری به خصوص در رشته‌های ورزشی و به صورت حرفه‌ای می‌تواند ابزاری برای پیشرفت و رشد فرهنگ ورزشی شود. از این رو وزارت ورزش و جوانان، سازمان ورزش شهرداری، فدراسیون‌های ورزشی و سازمان‌های ورزشی دولتی و خصوصی باید اقدامات و حمایت‌های لازم را جهت توسعه اخلاقیات در ورزش کشور انجام دهند.

منابع:

۱. آصفی، پ و همکاران (۱۳۹۸). شناسایی کارکردهای باشگاه‌های ورزشی در نهادینه کردن اخلاق در ورزشکاران، پژوهش در ورزش تربیتی، ۷، (۱۷)، ۱۲۱-۱۳۸. doi: ۱۰,۲۲۰۸۹/res.۲۰۱۹,۶۵۶۷,۱۵۶۶
۲. افروزه، م و عسگرپور، د (۱۳۹۹). شناسایی مولفه‌های اخلاقی کشتی‌گیر ایرانی. پژوهش در ورزش تربیتی، سال ۸، ۱۴۱-۱۶۲.
۳. الوانی، س. م، رحمتی، م. ح (۲۰۰۷). فرایند تدوین منشور اخلاقی برای سازمان. مجله علمی "مدیریت فرهنگ سازمانی"، (۱۵).
۴. الوانی، سیدمهدی (۱۳۸۶). ضرورت تدوین منشور اخلاقیات سازمانی. نشریه تحول اداری، (۱۹)۵.
۵. پورسلطانی، ح (۱۳۹۰). طراحی نظام نامه اخلاقی اعضای هیات علمی تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران. پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی. تهران
۶. جعفرلو، حمیدرضا؛ ناصری، عظیم؛ حسین، ق. م. (۲۰۲۰). یک کلید موفقیت در شاهنامه.
۷. خسروی، ح. (۱۳۹۹). مطالعه اخلاق ورزشی و مشکلات اخلاقی حوزه‌های مختلف ورزش، مطالعات تربیت بدنی، شماره ۵
۸. خسروی زاده، اسفندیار؛ خلجی، حسن؛ مندعلی زاده، زینب (۱۳۹۸). 'تدوین منشور اخلاقی مربیان

- هیئت‌های ورزشی استان مرکزی، مدیریت منابع انسانی در ورزش،
۹. زارعیان، ح؛ باران چشمه، م؛ بخششی، م و راسخ، ن. (۱۳۹۶). تدوین منشور اخلاقی مدیران تربیت بدنی نیروهای مسلح. مدیریت منابع انسانی در ورزش.
۱۰. سلیمی مهدی، سلطان حسینی محمد، قاسمی حمید (۱۳۹۰). رتبه بندی موانع توسعه اخلاق حرفه‌ای در رسانه‌های ورزشی، فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی، سال هجدهم، شماره ۲.
۱۱. شاطی، حمیده. (۱۳۹۳). طراحی و تدوین نظام نامه اخلاقی شناگران استان یزد. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد واحد تفت.
۱۲. عابدی، ف. م. (۱۳۹۳). طراحی و تدوین نظام نامه اخلاقی خبرنگاران ورزشی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد مبارکه
۱۳. علایی، م؛ مختاری دینانی، م و رضایی پنداری، ع (۱۳۹۸). طراحی مدل ساختاری تفسیری عوامل موثر بر توسعه اخلاق حرفه‌ای در مربیان زن تیم‌های ملی. اخلاق در علوم و فناوری، ۱۴(۵) (ویژه نامه ۲).
۱۴. فریور، م (۱۳۸۶). اخلاق حرفه مندی و پیشه‌وری در ایران باستان. اخلاق حرفه‌ای در تمدن ایران و اسلام.
۱۵. فرهود، د (۱۳۸۶). مروری بر تاریخچه اخلاق همراه با گردآوری زمینه‌های گوناگون اخلاق: اخلاق در علوم و فناوری. شماره ۱ و ۲.
۱۶. فرهود داریوش، (۱۳۹۰)، آموزش اخلاق، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال ششم شماره سه پاییز سال ۱۳۹۰ ص ۳
۱۷. مرادیان فارسانی، ف و همکاران (۱۳۹۸). تدوین نظام نامه اخلاقی ورزشکاران کشتی جمهوری اسلامی ایران. پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۸(۱) پیاپی

۱۸. Aghaei Shahri, M. S., & Azimzadeh, S. M. (۲۰۲۱). The Infrastructure, Peripheral, Organizational and Market Relations in the Iranian Sports Industry. *Sports Business Journal*, ۱(۱), ۱۱۹- ۱۳۰. <https://doi.org/10.22051/sbj.2021.37288.1013>

۱۹. Arora, N.K.; Roehrken, G.; Crumbach, S.; Phatak, A.; Labott, B.K.; Nicklas, A.; Wicker, P.; Donath, L. (۲۰۲۳) Scientific Practice and Ethics in Sports and Exercise Science: A Brief and Comprehensive Hands-on Appraisal for Sports Research. *Sports Research*. Sports ۲۰۲۳, ۱۱, ۴۷. <https://doi.org/>

10.3390/sports11020047

20. Ascend. Nd (2019). Digital marketing strategies: Survey summary report. Available at <http://ascend2.com/wpcontent/uploads/2018/10/Ascend2-2019-Digital-MarketStrategies-Report-181005.pdf>
21. Anugwueje, K. (2017). Uniport Director of Sports strategies on rewarding Uniport athletes' for winning medals during NUGA Games at University of Agriculture. *Markurdi* 23.
22. Galily, Y. (2021). The Coronavirus Pandemic as a Game-Changer: When NBA Players Forced America to Think. Again. [Opinion]. *Frontiers in Psychology*, 11. doi: 10.3389/fpsyg.2020.600267
23. González, Vargas, A.N. et al (2017). Exploring the Virtuality Continuum for Complex Rule-Set Education in the Context of Soccer Rule Comprehension. *Multimodal Technologies and Interaction*, 1(4), p.30. Available at: <http://dx.doi.org/10.3390/mti104030>
24. Kim, H., Choe, Y., Kim, D., & Kim, J. (2019). For Sustainable Benefits and Legacies of Mega-Events: A Case Study of the 2018 PyeongChang Winter Olympics from the Perspective of the Volunteer Co-Creators. [Article]. *Sustainability*, 2019 v.11 no.9(no. 9), pp. -. doi: 10.3390/su11092473
25. Samuel, R. D., Tenenbaum, G., & Galily, Y. (2020). The 2020 Coronavirus Pandemic as a Change-Event in Sport Performers' Careers: Conceptual and Applied Practice Considerations. [Conceptual Analysis]. *Frontiers in Psychology*, 11. doi: 10.3389/fpsyg.2020.567966
26. Webster, R.K.; Bishop, F.; Collins, G.S.; Evers, A.W.M.; Hoffmann, T.; Knottnerus, J.A.; Lamb, S.E.; Macdonald, H.; Madigan, C.; Napadow, V.; et al.(2021) Measuring the success of blinding in placebo-controlled trials: Should we be so quick to dismiss it? *J. Clin. Epidemiol.* 2021, 135, 176–181
27. West, J. (2020) Research ethics in sport and exercise science. In *Handbook of Research Ethics and Scientific Integrity*; Iphofen, R., Ed.; Springer International Publishing: Cham, Switzerland, 2020; pp. 1091–1107, ISBN 978-3-030-16758-5.